

אוניברסיטת בן גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה
המחלקה לפוליטיקה וממשל

תקווה ויאוש בחיים הפוליטיים

סמסטר ב', יום ג', 14:15-17:45 – קורס בחירה סמסטריאלי

ד"ר מיכל גבעוני, mgivoni@post.bgu.ac.il

תקופות משבר מעוררות רגשות עזים ומדגישות, בין השאר, את הצורך להיאחז בתקווה. לנוכח הפחד, החרדה, הזעם והיגון, דומה שאין דבר טבעי ומועיל יותר משמירה על אופטימיות. על רקע המשבריות הכרונית שמאפיינת את החיים הפוליטיים בישראל ובמקומות אחרים זה זמן, התקווה וחידושה מסתמנים כאחת המטרות המרכזיות של הפעולה הפוליטית ושל המחאה האזרחית. משבר האקלים, מגפת הקורונה, חוסר היציבות הכלכלית ועלייתם של משטרים סמכותניים ושל כוחות פופוליסטיים מובילים במקביל גם את המחשבה הפוליטית לעסוק בשאלת התקווה ולספק לה תשובות יצירתיות. הקורס יבקש לבחון את הערך שמיוחס לתקווה בחיים הפוליטיים העכשוויים ולברר כיצד ומדוע הפכה לבעיה כה בולטת. לצד העיסוק בתקווה ובאובדנה, נעסוק בניתוח ובהמשגה של רגשות ותחושות אחרים, שמשקפים את מה שאפשר לתאר כמשבר העתיד. המפגשים יתבססו על קריאה בטקסטים תיאורטיים מתחומי דעת שונים שעוסקים בפוליטיקה של רגשות ואפקטים ובהתמודדות האישית והתרבותית עם תחושת המבוי הסתום ואובדן האופק. על בסיס חומרי הקריאה ובעזרת דוגמאות אקטואליות, נבקש לתהות על טיבם של התקווה והיאוש, לשאול האם התקווה היא אכן תנאי לפעולה ולמעורבות פוליטית ולברר האם היאוש שקול בהכרח לשיתוק ולאוזלת יד. לצד זאת, נשאל אילו עמדות רגשיות אחרות יכולות להתפתח בתווך שבין התקווה ליאוש וכיצד העמדות הללו עשויות לספק תשתית לעמידות וחוסן בתנאי משבר.

מטלות הקורס

- 1) קריאת כל חומרי הקריאה המחייבים לקראת כל מפגש.
- 2) הגשת 2 דו"חות קריאה על טקסטים מתוך רשימת הקריאה, לפי בחירתכם. הדו"חות יכללו התייחסות לשאלות העקרוניות שהטקסט מעלה, סיכום של הטענות המרכזיות המובאות בו, דיון בדוגמאות רלוונטיות ופרשנות או ביקורת משל עצמכם. הגשת כל דו"חות הקריאה מהווה תנאי לקבלת ציון בקורס. על הדו"חות לא יינתנו ציונים; הגשת דו"חות הקריאה תזכה ב-10 נקודות מהציון הסופי בקורס.
- 3) הגשת הצעה לעבודה מסכמת (בהיקף של עמוד אחד)
- 4) הגשת עבודה מסכמת בהיקף של 4000 מילה: 90% מהציון הסופי.
- 5) הצגת העבודה המסכמת בכיתה (פרזנטציה של כ-15 דקות) תזכה בבונוס של 10 נקודות.

שעת קבלה: יום ג', 12:00-13:30, בתיאום מראש.

תוכנית הקורס

Raymond Williams, "Structures of Feeling." 1977 Jonathan Franzen, "What if we stopped pretending?", <i>The New Yorker</i> , 8 September 2019.	מבוא: תקווה בחוסר תקווה
הסיודוס, <i>עבודות וימים</i> . שוקן, 2004: סיפור פנדורה. Vincent Geoghegan, "Pandora's box: Reflections on a myth." <i>Critical Horizons</i> 9 (1): 2008, 24-41. Terry Eagleton, <i>Hope without Optimism</i> , 2015: Ch. 2	מושג התקווה: יסודות פילוסופיים
Eric Shouse, "Feeling, emotion, affect." <i>M/c Journal</i> 8.6 (2005). William Mazzarella, "Affect: What is it good for?" In: <i>Enchantments of Modernity: Empire, Nation, Globalization</i> , 2009: 291-309. Mary Zournazi, "Navigating movements – interview with Brian Massumi." in <i>Hope: New Philosophies for Change</i> , 2002: 210-243. Ben Anderson, "Becoming and being hopeful: towards a theory of affect." <i>Environment and Planning D: Society and Space</i> , 24, 2006: 733-752. Sara Ahmed, <i>Promise of Happiness</i> , 2010: Ch. 5.	תקווה ואפקטים אחרים
Franco Berardi, <i>After the future</i> , 2011: Ch. 4. יואב רונאל, "עבודת הבטלה: הסחת דעת, שביתה, פוטנציאליות." <i>תיאוריה וביקורת</i> 53, 2020: 71-99.	תשישות ובטלה
Laurent Berlant, <i>Cruel Optimism</i> , 2011: Introduction, Ch. 3	אופטימיות אכזרית
זיגמונד פרויד, <i>אבל ומלנכוליה</i> . Wendy Brown, "Resisting Left Melancholy," <i>Boundary 2</i> , 26 (3), 1999. Jodi Dean, <i>The Communist Horizon</i> , 2012: Ch. 5.	מלנכוליה
מור לושי, <i>שיח לוחמים: הסלילים הגנוזים</i> . סרט דוקומנטרי, 2015. Søren Kierkegaard, <i>The Sickness unto Death: A Christian Psychological Exposition for Upbuilding and Awakening</i> , 2013 [1849]: excerpt. Matthew Ratcliffe, "What is it to lose hope?" <i>Phenomenology and the Cognitive Sciences</i> 12(4), 2013: 597-614. Robyn Marasco, <i>The Highway of Despair: Critical Theory after Hegel</i> , 2015: Introduction. Deborah Gould, "Political despair." in: <i>Politics and the Emotions: The Contemporary Political Studies</i> , 2012: 95-114.	ייאוש
Ghassan Hage, "Waiting Out the Crisis: On Stuckness and Governmentality." In <i>Waiting</i> , 2009: 97-106. Eli Thorkelson, "The Infinite Rounds of the Stubborn: Reparative Futures at a French Political Protest." <i>Cultural Anthropology</i> 31 (4), 2016: 493-519.	תקיעות, סיבולת והמתנה

<p>Ilana Feldman, "Reaction, experimentation, and refusal: Palestinian refugees confront the future." <i>History and Anthropology</i> 27 (4), 2016: 411-429.</p> <p>Lisa Baraitser, <i>Enduring Time</i>, 2017: Introduction, Ch. 3.</p>	
<p>Brad Evans and Julian Reid. <i>Resilient life: The art of living dangerously</i>, 2014: Ch. 1.</p> <p>לארס פון טרייר, <i>מלנכוליה</i> (2011).</p> <p>Bonnie Honig, <i>Public Things: Democracy in Disrepair</i>, 2017: Lecture 3.</p> <p>Anna Lowenhaupt Tsing, <i>The Mushroom at the End of the World</i>. 2017: 1-34.</p> <p>Jenny Offill, <i>Weather</i>, 2020: Ch. 1.</p> <p>Timothy Clark, 2020. "Ecological Grief and Anthropocene Horror," <i>American Imago</i> 77(1): 61-80.</p> <p>Déborah Danowski and Eduardo Viveiros de Castro, <i>The Ends of the World</i>, 2017: 61-78.</p>	<p>חוסן, עמידות ואימה: העתיד של משבר האקלים</p>